София 1000, ул. „Хан Аспарух” 36, ет. 1, ап. 1
Мобилен: +359886989836 E-mail: chernova@bakep.org Web: http://www.bakep.org

Българска асоциация на консултантите по европейски програми

БАКЕП

ДО

Г-н МИРОСЛАВ НАЙДЕНОВ
Министър на Земеделието и Храните на Република България

КОПИЕ ДО:

Г-жа КАЛИНА ИЛИЕВА
Изпълнителен Директор на Държавен Фонд Земеделие

Г-жа ЦВЕТАНКА ПАЛАЗОВА
Директор на Дирекция „Програма за развитие на селските райони” към МЗХ

Г-жа ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА
Председател на ПК по Земеделието и Горите

Г-н СВЕТЛИН ТАНЧЕВ
Председател на Парламентарната комисия по европейските въпроси и контрол на европейските фондове на четиридесет и първо Народно събрание

Г-жа ЮЛИАНА НИКОЛОВА
Секретар на Съвета за управление на средствата от ЕС към Министерски Съвет

Г-н ЕВГЕНИЙ ИВАНОВ
Изпълнителен директор КРИБ

Относно: СТАНОВИЩЕ НА БАКЕП ОТНОСНО „ИЗКУСТВЕНИ УСЛОВИЯ” И „СВЪРЗАНОСТ” ПРИ КАНДИДАТСТВАНЕ ПО МЕРКИТЕ ОТ ПРСР

София 1000, ул. „Хан Аспарух” 36, ет. 1, ап. 1
Мобилен: +359886989836 E-mail: chernova@bakep.org Web: http://www.bakep.org

Уважаеми г-н Министър,

Във връзка с публикувания Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 8 от 3.04.2008 г за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка „Модернизиране на земеделските стопанства” от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 – 2013 г. и презентация „(проекто) промени в мерките от програмата за развитие на селските райони 2007-2013г. и в наредбите за тяхното прилагане” на дирекция „Развитие на селските райони”, Министерство на земеделие и храните, публикувана на интернет страницата на Министерството, бихме искали да изразим нашето становище по представено тълкуване на „Изкуствено създадени условия” и свързаността между кандидатите, както и вследствие на официални разговори с представители на ДФЗ относно забавяне в разглеждането на редица внесени проекти по мярка 121, приложено ви представяме на вашето внимание официалното становище на Българската асоциация на консултантите по европейски програми:

I. ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА СТОПАНИСВАНЕТО НА ЗЕМЯ ПРИ ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА И ЕДНОЛИЧНИ ТЪРГОВЦИ.

Предполага се, че в повечето случаи съмненията за „изкуствено създадени условия за кандидатстване” се отнасят за земеделски производители (физически лица) или ЕТ, които съгласно Наредба № 8 от 03.04.2009 г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 121 - „Модернизиране на земеделските стопанства” по ПРСР 2007-2013 г. (*наричана по-долу „Наредба № 8” за краткост*), имат възможност като новорегистрирани земеделски производители да кандидатстват по ПРСР без доказване на история, като такива и без доказване на доходи от земеделска дейност, които пък са условия за допустимост за всички юридически лица.

В тези случаи, един земеделски производител - физическо лице, който иска да започне да развива дейност „зърнопроизводство” се предполага, че би трябвало да арендува или да закупи земя за развитието на тази дейност. Тук следва да се изтълкува правилно казуса, дали арендуването или покупката на земя от свързано или несвързано лице - земеделски производител, би следвало да се счита за „изкуствено създадени условия за кандидатстване” по ПРСР.

Ако определим това като „изкуствени условия” - то тогава това допускане би било в противоречие с изискванията за кандидатстване по мярка 121 (Наредба № 8), които позволяват новорегистрирани ЗП (физически лица) или ЕТ да кандидатстват. Нещо повече, участието на такива кандидати се стимулира съгласно условията на Програмата, особено на такива, които са от 18 до 40 години, като на тях се дава възможност за по-голяма субсидия и се дават допълнително точки в случай на ограничен бюджет и оценка на проектите.

Ако новорегистриран земеделски производител (физическо лице) или ЕТ, арендува или закупи земя от друг земеделски производител, свързано или несвързано лице, който вече е подпомаган по мярка 121 от ПРСР, но в заявлението си за подпомагане не е заявил целият размер на обработваемата си земя и е преценил, че може да продаде или пре-арендува останалата си земя, без да нарушава изискването да поддържа минималният размер на земята си заявена при участието си, би ли трябвало да се счита това за „изкуствено създадени условия за кандидатстване”? Ако да - то това отново е в противоречие с условията на Наредба № 8.

За да не се счита това за „изкуствено създадени условия за кандидатстване” то тогава трябва да има условие в Наредба № 8, което да постановява, че един земеделски производител (физическо лице) или ЕТ не може да арендува или купува земя от ЮЛ или ФЛ (земеделски производители), които вече са участвали по Програмата, с цел развиване на

нова дейност „зърнопроизводство” и да участва по ПРСР. Това обаче вече е в разрез с всички пазарни механизми и с принципите на пазарната икономика.

II. ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА СТОПАНИСВАНЕТО НА ЗЕМЯ ПРИ ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА.

В случаите на участие на юридически лица по мярка 121 от ПРСР, са възможни също съмнения за създаване на „изкуствени условия за кандидатстване”. Ако едно юридическо лице (ЮЛ), отговарящо на условията за допустимост за кандидатстване по мярка 121, арендува или закупи допълнително земя от друго ЮЛ земеделски производител, свързано или несвързано лице, участвало или не по ПРСР мярка 121, с цел обосноваване на по-голям размер инвестиция или повече машини, би ли следвало и това да се смята за „изкуствени условия за кандидатстване”? Ако в този случай се приеме, че това не са „изкуствени условия”, то тогава защо би следвало да третираме този казус като по-различен от случая с ФЛ или ЕТ (новорегистрирани земеделски производители), описан по-горе.

И за двата гореописани случаи би било валидно, че ако след създаването на условията за кандидатстване на ФЛ, ЕТ или ЮЛ земеделски производител, се обособи едно ново стопанство със собствена обработваема земя, със собствена техника и то обработва самостоятелно земята си, това НЕ би следвало да се счита за изкуствено създадени условия за усвояване на средства над допустимите по ПРСР.

III. „СВЪРЗАНОСТ” МЕЖДУ БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

В допълнение, бихме искали да споменем, че мерки 121 и 123 са две от мерките по ПРСР, които не третират юридическата свързаност между две лица като условие за недопустимост за кандидатстване и избягване на ограничението за максимален размер на помощта. Това отново доказва, че не може да се твърди, че има изкуствено създадени условия за кандидатстване само на база на това, че едно лице кандидат по ПРСР свързано или партньор с друго такова, участвало или не по ПРСР е арендувало, наело или закупило земя от него, за да може да отговори на условията на кандидатстване по ПРСР. Напротив, наемането, арендуването или покупката на земя от свързано лице или лице-партньор предполага по-малки разходи за рента, наем или покупна цена на дка, което от своя страна прави този земеделски производител по конкурентоспособен, което е и в съответствие с целите на мярка 121 за постигане на по висока конкурентоспособност на българските земеделски производители.

Ако съмненията за свързаност между две лица и участието и на двете по ПРСР, будят съмнения за „изкуствено създадени условия за кандидатстване”, то тогава се получава казус, с който до момента са заблуждавани българските земеделски производители да участват по ПРСР, като в условията за кандидатстване няма изрично обявено ограничение за свързаност между две лица и тяхното участие като бенефициенти по ПРСР и в частност мярка 121.

Ако все пак свързаността между две лица участващи по ПРСР се смята за проблем, то тогава, нека бъдат взети съответните мерки с промяна на нормативните документи и това да се взема предвид за в бъдеще, но не и за вече участвали фирми и лица по съответните мерки по ПРСР.

IV. ИЗКУСТВЕНО СЪЗДАДЕНИ УСЛОВИЯ И СВЪРЗАНОСТ - тълкуване на БАКЕП.

Считаме, че „изкуствено създадени условия за кандидатстване” би бил случаят, когато едно ФЛ, ЕТ или ЮЛ земеделски производител е създадено фиктивно чрез прехвърляне, пре-арендуване или покупка на земя, от свързано или несвързано лице, но след като кандидата бъде подпомогнат по ПРСР, земята продължава да се обработва от стария собственик (арендатор) или друг земеделски производител. За предотвратяването на такива случай обаче съществуват достатъчно предпазни мерки и ограничения в Наредба № 8, като:

1. Изисква се заявеният по проекта размер земя да се поддържа в ИСАК за период от 5 години от датата на изплащане на помощта и ако този размер намалее, то тогава кандидата подлежи на санкции.
2. Изисква се новозакупените активи да не се продават, преотдават под наем или да се извършват услуги на други лица с тях в рамките на 5 години от датата на изплащане на помощта.
3. Изисква се кандидата да не променя дейността си в рамките на 5 години от датата на изплащане на помощта и др.

От всички разгледани до тук казуси може да се направят следните изводи:

- **Условията по мярка 121 позволява свързани лица да кандидатстват едновременно за подпомагане, всяко едно до максималния размер (1.5 млн. евро) на инвестицията по мярката;**
- **Условията по мярка 121 позволяват новорегистрирани ФЛ или ЕТ земеделски производители да кандидатстват, без доказване на минимален размер приходи от земеделска дейност и без история като земеделски производители,**

Заключението е, че не може въз основа само на предположения за фиктивно разделяне на стопанства или фиктивно наемане, арендуване или закупуване на земя за участие по мярка 121 с цел избягване на ограничението за максимален размер помощ, да се твърди, че кандидатът е недопустим и ще бъде отхвърлен поради „изкуствено създадени условия за кандидатстване”. Подобна презумпция за злоупотреба не може да се пледира и към датата на одобрение на кандидата и неговият проект. Това може да бъде доказано с факти на база ограниченията и процедурите за контрол, които Наредба № 8 поставя, както преди изплащане на помощта, така и в рамките на мониторинговия период, на който всеки един бенефициент по ПРСР подлежи след изплащането на помощта. В допълнение, при доказана злоупотреба, Наредба № 8 регламентира какви са санкциите и какви са последствията за бенефициента.

В потвърждение на това, че към датата на кандидатстване и одобрение не може да бъде установено дали има изкуствено създадени условия за кандидатстване и че твърдението за такива условия към тези дати, ще е субективно и базирано само на предположения е и чл. 5, т. 3 на Регламент 1975/2006, който гласи, че ако за бенефициенти има **установени изкуствено създадени условия, то на такива не се извършва плащане.** Думата **„плащане”** категорично доказва, че „изкуствено създадени условия за кандидатстване” не засягат момента на кандидатстване и одобрение. Те трябва да бъдат доказани и Наредба № 8 съдържа необходимите процедури и правила, с които това може да бъде направено по законовия ред.

V. ПРЕДИСТОРИЯ

При старта на ПРСР през април 2008 г., основанието за допускане на свързани лица да кандидатстват по мерки 121 и 123 до максималния размер на допустимата инвестиция най-вероятно е било разумно, с оглед късния старт на ПРСР и задължението за усвояването на голям размер финансов ресурс до края на 2010 г. (индикативните бюджети за 2007 и 2008 г. от ПРСР, които са в размер на над 720 млн. евро, трябва задължително да се платят до края на 2010 г., за да не се „изгубят” пари). Когато е взимано това решение, никой не е могъл да предвиди какъв ще е интереса по мерките и особенно по мярка 121, където за около година и половина се приеха проекти, надвишаващи общия негарантиран бюджет по мярката.

С оглед на настоящите условия по ПРСР, както и забележките от страна на ЕК по програма САПАРД, може би е наложително да се въведе ограничение свързаните предприятия (да се определи точно в съответствие с кой закон да е свързаността) да могат да кандидатстват

по мярка 121, но общо до максималния размер по мярката. Това ограничение може да се въведе след промяна на наредбата, но не и да се прилага за кандидати, подали заявления за подпомагане преди промяната на наредбата. Становището на БАКЕП е, че за мярка 123, това ограничение не е наложително още, тъй като интереса по тази мярка не е голям и може да застраши усвояването на средства по нея.

гр. София, 18.01.2010 г.

С уважение,

КРАСИМИР КИРЯКОВ
Председател на УС на БАКЕП